

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น

DEVELOPMENT OF SUPPLEMENTARY BOOKS USING SONGS AND TALES INTEGRATING WITH MUSIC CORE CURRICULUM STANDARDS TO ENHANCE EARLY ELEMENTARY STUDENTS' MORALITY

นางสาวกชกร สัจภาพพิชิต / KODCHAKORN SATJAPARPPICHIT

นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GRADUATE STUDENT IN THE MASTER'S PROGRAM IN MUSIC EDUCATION, DEPARTMENT OF ART, MUSIC AND DANCE EDUCATION, FACULTY OF EDUCATION, CHULALONGKORN UNIVERSITY

ดเนียา อุทัยสุข / DNEYA UDTAISUK

สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DIVISION OF MUSIC EDUCATION, DEPARTMENT OF ART, MUSIC AND DANCE EDUCATION, FACULTY OF EDUCATION, CHULALONGKORN UNIVERSITY.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี และทัศนคติด้านคุณธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม 2) แบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี 3) แบบสำรวจทัศนคติด้านคุณธรรม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 18 คน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระดนตรี การศึกษาการผลิตและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นจึงนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ผลการทดลอง โดยผลการวิจัยมีดังนี้ 1) หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้นิทานอีสปเรื่องเด็กเลี้ยงแกะเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเรื่องจังหวะตบและสร้างเสริม

คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยให้ความสำคัญกับเนื้อหาด้านดนตรีและคุณธรรมควบคู่กับ ภาษา ภาพประกอบ และปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง 2) ผลจากการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมพบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี สามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้องสูงกว่า ร้อยละ 90 และมีทัศนคติด้านคุณธรรมดีขึ้นหลังจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

คำสำคัญ: การพัฒนา, หนังสืออ่านเพิ่มเติม, เพลงและนิทาน, มาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรี, คุณธรรม

Abstract

The objectives of the research were to: 1) develop supplementary book using songs and tales integrating with music core curriculum standards to enhance early elementary students' morality 2) study young students' learning behavior and morality perception. Research and development were the methodology used in this study. Research tools included 1) Supplementary book evaluation form 2) students' learning behavior observation form 3) students' morality perception

observation form. After a selective sampling, there were 18 students of second grade from Chulalongkorn University Demonstration School participated in this study. The researcher analyzed learning objectives, synthesized how to create a supplementary book, developed research tools, experimented, and concluded the results. The findings were as follows: 1) The supplementary book used Aesop's fable: The shepherd boy and the wolf as a story conveyed morality as well as musical content of a steady beat. The book was designed based upon the appropriate content, language, visual representation, and related details. 2) The students' learning behaviors were highly acceptable after using the supplementary book session (higher than 90% class' correct responses and correct steady beat tapping).

Keywords: Development, Supplementary books, Songs and tales, Music core curriculum standards, Morality

บทนำ

ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาวิชาดนตรีเป็นหนึ่งในวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งหมด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดอยู่ในสาระที่ 2 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ การดำเนินการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 จะต้องคำนึงถึงมาตรฐาน 2 มาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้แก่

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความเข้าใจต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ในปัจจุบันพบว่าหนังสือแบบเรียนวิชาดนตรีประสบความสำเร็จในการทำในการบรรจุเนื้อหาให้ครบถ้วนและผสมผสานระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ที่ ศ 2.1 และ ศ 2.2 อย่างกลมกลืนจากการศึกษาตัวอย่างหนังสือแบบเรียนวิชาดนตรีจากสำนักพิมพ์ต่างๆ เช่น สำนักพิมพ์หนังสือแบบเรียนได้แก่ บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด, สำนักพิมพ์ บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด, บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด, บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด โดยผู้วิจัยได้ข้อสรุปจากการศึกษาเอกสารพบข้อสังเกต 2 ประการคือ

1. เนื้อหาในแบบเรียนไม่สอดคล้องตามมาตรฐานทั้ง 2 มาตรฐาน โดยหลายสำนักพิมพ์จัดเนื้อหาในเล่มด้วยวิธีแบ่งเป็น 2 ส่วน แยกออกจากกัน โดยส่วนที่ 1 จะมีเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ศ 2.1 และส่วนที่ 2 จะมีเนื้อหาให้สอดคล้องกับ

มาตรฐาน ศ 2.2 เนื้อหาในหนังสือแบบเรียนและภาพประกอบไม่มีความดึงดูดใจในการเรียน เช่น ไม่มีการใช้เรื่องราวประกอบการเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจ หรือการใช้เสียงเพลงประกอบบทเรียนเพื่อเสริมความเข้าใจทางดนตรี

จากประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำเสนอหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ดนตรีสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ โดยสร้างความสมดุล และเพิ่มความสอดคล้องให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับสาระดนตรี (มาตรฐาน ศ 2.1) และความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี (มาตรฐาน ศ 2.2) เนื่องจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่มีสาระอ้างอิงหลักสูตรสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ และเข้าใจในเรื่องต่างๆ อย่างกว้างขวางลึกซึ้งขึ้นตามความเหมาะสมของวัย หรือให้ผู้เรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นอกเหนือจากหนังสือแบบเรียนตามความสามารถในการอ่านของนักเรียนแต่ละคน นักเรียนสามารถอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน โดยผู้เขียนสามารถเขียนหนังสือในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ อาจเขียนในรูปแบบร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง หรือหนังสือที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องราว เช่น นิทาน ที่มีภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจ และทำให้เด็กเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น (จินตนา ไบกาซูย์, 2534; ถวัลย์ มาตจรัส, 2538; ลักขณา รอดสน, 2540; จันทรา ทองสมัคร, 2541; นันทกาญจน์ อาจิณาจารย์, 2544; นุชนารถ ยิ้มจันทร์, 2546; ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2527)

นอกจากนี้เด็กที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่สนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้นจากการอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรูปแบบหนังสือ นิทาน เช่น นิทานพื้นบ้าน (Folk Tales) นิทานสอนคติธรรม (Fables) เนื่องจากมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้ความรู้สอดแทรกคติ และคุณธรรมเพื่อสอนใจ (วโร พึงสวัสดิ, 2544) มีลักษณะเป็นเรื่องราวเชื่อมโยง และมีภาพประกอบช่วยทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน ตอบสนองความต้องการความอยากรู้อยากเห็น และช่วยกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ในการอ่านของเด็ก (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545) นิทานยังเป็นหนึ่งในวิธีการสื่อสารที่เก่าแก่ และมีคุณค่าที่สุด โดยได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ในการใช้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้ในการเรียนการสอน ใช้ในการส่งผ่านความคิดของคนในแต่ละรุ่น สามารถใช้ได้กับเด็กเล็กจนถึงผู้ใหญ่ นิทานจึงมีคุณค่าทั้งการให้สาระความรู้ และความบันเทิงใจ (Ruth, 1959)

การใช้สื่อประเภทหนังสือภาพและเรื่องราวประกอบ เช่น หนังสือประเภทนิทาน มีความสำคัญในการเรียนการสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กในวัย 6-8 ปี หรือผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เป็นการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับสาระดนตรีให้มีความเป็นรูปธรรม เช่น การใช้รูปภาพต่างๆ แทนสัญลักษณ์ทางดนตรี หรือการใช้เรื่องราวประกอบการสอนสาระดนตรี เป็นต้น (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544) เด็กในวัยนี้มีความสามารถในการอ่านดีแล้ว จึงสมควรที่จะจัดหาหนังสือต่างๆ ที่นอกเหนือจากหนังสือแบบเรียนทางดนตรี เช่น หนังสือประวัตินักดนตรี ประวัติดนตรี เพลงพื้นบ้าน ให้เด็กได้อ่านเพื่อสร้างความสนใจและพัฒนาความรู้ของเด็กเกี่ยวกับ

ดนตรีให้กว้างขวางออกไป (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541) หนังสือที่มีเรื่องราว หรือหนังสือนิทานเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้เด็กมีจินตนาการ มองเห็นภาพชัดเจน ในทางดนตรีจะสามารถช่วยให้เด็กมีความเข้าใจในบทเพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อสารจากการอ่านเรื่องราว และจินตนาการภาพตาม (Warner, 1991) การดูภาพประกอบ เช่นภาพถ่ายจริง หรือภาพที่วาดขึ้น เช่นภาพการ์ตูน ร่วมกับการเล่นดนตรี จะช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อหาของบทเพลงได้ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการดึงดูดความสนใจในการเรียน (Taubman, 1958)

การใช้เพลงประกอบการเรียนการสอน จะช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดี เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สามารถสอดแทรกแง่คิด คติสอนใจ จังหวะ และทำนองเพลงจะสามารถช่วยกล่อมเกลาคิดใจและอารมณ์ของเด็กให้โน้มเอียงมาในฝ่ายดี การใช้เพลง จึงเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรนำมาใช้ (ไชยญาณบุญยศ, 2552) การใช้หนังสือนิทานสอนคุณธรรม โดยใช้รูปภาพดำเนินเรื่อง หรือใช้การ์ตูนบรรยายเหตุการณ์และการใช้บทเพลงในการสอน เป็นเทคนิคและวิธีการสอนคุณธรรม จริยธรรมที่ควรนำมาปรับใช้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษา (อำไพ สุจริตกุล, 2545) การนำนิทานและดนตรีมาผสมผสานประกอบการสอนนั้น นอกจากเด็กจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ได้ใช้ความคิด จินตนาการ ได้ฝึกสมาธิในการฟัง และได้เรียนรู้ถึงคุณธรรมและจริยธรรมผ่านทางเนื้อหาของนิทานแล้ว เด็กยังได้ตอบสนองต่อจังหวะและเสียงดนตรีเป็นการช่วยพัฒนาสติปัญญาและสมองของเด็ก (แพง ชินพงศ์, 2548) นิทานควรเป็นนิทานภาพสำหรับเด็กที่มีเนื้อเรื่องสนุกสนาน จดจำง่าย มีการใช้คำคล้องจองเป็นเสียงและจังหวะคล้ายทำนองดนตรี เช่นเรื่องอึ่งอ่างเคี้ยว ของครูชีวัน วิสาสะ จากนั้นก็สอดใส่ทำนองด้วยการเคาะ สร้างเสียงที่มีจังหวะด้วยสิ่งของใกล้ตัว หรือเครื่องดนตรีที่สามารถหาได้ง่าย ราคาไม่แพง เช่น กระป๋องไม้ไผ่ กะลามะพร้าว ซึ่งอาจนำมาเคาะหรือตีเป็นจังหวะ หรือมีการแต่งเพลงประกอบนิทานขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เช่น การนำนิทานอีสปต่างๆ เรื่อง หมากับเงา, กระต่ายกับเต่า ราชสีห์กับหนู เป็นต้น มาแต่งเพลงประกอบเรื่องราวสั้นๆ และอาจมีการเสริมเนื้อเพลงในด้านข้อคิดคติเตือนใจจากเรื่อง (ปัทมา จงยิ่งศิริ, 2551) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อมั่นว่าการใช้เพลงเล่านิทานจะสามารถกระตุ้นให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน รู้สึกสนใจ และมีเจตคติที่ดีในด้านคุณธรรมไปพร้อมกับเรียนรู้สาระดนตรี

ในด้านความเข้าใจในดนตรี เด็กที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่เริ่มมีแนวคิดเด่นชัดในด้านจังหวะ เช่น จังหวะสม่ำเสมอ ความช้า ความเร็วของจังหวะ การเน้นจังหวะ เป็นต้น และทำนอง ควรเลือกเพลงที่มีช่วงเสียงของทำนองไม่กว้างจนเกินไป และมีจังหวะสนุกสนานให้เด็กฟังและร้องตาม เด็กในวัยนี้ยังมีการพัฒนาการในเรื่องของลักษณะของเสียง เช่น ความดัง ความค่อย ความรู้สึกจากบทเพลง และเสียงของเครื่องดนตรี กิจกรรมทางดนตรีที่บิดามารดาควรจัดทำให้เด็กในวัยนี้คือการพาเด็กไปชมการแสดงดนตรีหลายประเภท หรือชักจูงให้เด็กฟังเพลงต่างๆ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2541)

เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศ

นโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพในทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดขอบข่ายของคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข คือ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ 1. ความขยัน 2. ความประหยัด 3. ความซื่อสัตย์ 4. ความมีวินัย 5. ความสะอาด 6. ความสุภาพ 7. ความสามัคคี และ 8. ความมีน้ำใจ ที่ควรเร่งปลูกฝังให้กับเยาวชนของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีทั้ง 2 มาตรฐาน คือมาตรฐานการเรียนรู้ที่ ศ 2.1 และมาตรฐานการเรียนรู้ที่ ศ 2.2 เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยจะนำเสนอในรูปแบบของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้ เรื่องราวจากนิทานอีสปที่ให้ข้อคิดด้านคุณธรรม ผสานกับภาพประกอบ และเพลงที่เหมาะสมกับช่วงวัย เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจในดนตรีควบคู่ไปกับการสร้างเสริมทัศนคติด้านคุณธรรม จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยจะมีการวัดผล 2 ด้านคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี และทัศนคติด้านคุณธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี และทัศนคติด้านคุณธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและเพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี และทัศนคติด้านคุณธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นหลังการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมในลักษณะการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการวิจัยที่มีการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรม และมีการทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพในเชิงประจักษ์ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 18 คน โดยมีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. การผลิตและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

2.1 ศึกษาตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในกลุ่มสาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐานการเรียนรู้ที่ ศ. 2.1 และศ. 2.2 ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ในหัวข้อสาระดนตรีที่จะนำไปใช้

2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีและหลักการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ขั้นตอนการทำหนังสือเด็ก ขั้นตอนการจัดทำภาพประกอบหนังสือเด็ก พัฒนาการและความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กในวัย 7-9 ปี ประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติมและคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 ศึกษาและคัดเลือกหนังสืออ่านเพิ่มเติมประเภทนิทานอีสป และนิทานพื้นบ้าน เพื่อนำมาใช้ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

2.4 สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยมีขั้นตอนการจัดทำดังนี้

2.4.1 ศึกษาแนวทางในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมจากหนังสือที่ดี

2.4.2 การนำเค้าโครงเรื่องมาเรียบเรียงและแต่งเพลง

2.4.3 การทำรูปเล่มจำลอง (Dummy) เป็นขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรูปเล่มจำลองให้มีความใกล้เคียงกับหนังสือที่จะจัดพิมพ์

2.4.5 การทำรูปเล่ม (Format) เป็นขั้นตอนการทำหนังสือขนาดจริง

2.4.6 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ถูกต้อง และสวยงามเหมาะสมกับการใช้งาน

3 . การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 เครื่องมือ คือ แบบประเมินหนังสือนิทาน แบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี และแบบสำรวจทัศนคติด้านคุณธรรม

3.1 แบบประเมินหนังสือนิทาน

ใช้ประเมินหลังการพัฒนาหนังสือเสร็จสิ้น มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินหนังสือนิทานตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2 พิจารณาถึงหัวข้อปัญหา และจุดมุ่งหมาย

3.1.3 สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ทั้งหมด 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1

3.1.4 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดนตรี การทำหนังสือ ภาพประกอบ และด้านศิลปะ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของหนังสือนิทาน

3.1.5 นำผลจากการประเมินมาพิจารณาหาค่าเฉลี่ย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหนังสือ

3.2 แบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรีตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม

3.2.2 วิเคราะห์เนื้อหาสาระดนตรีในหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยแบ่งเป็นการสำรวจด้านความเข้าใจ และด้านการปฏิบัติดนตรี

3.2.3 สร้างแบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี

3.2.4 นำแบบสำรวจพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรีที่ได้มาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.3 แบบสำรวจทัศนคติด้านคุณธรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสำรวจทัศนคติด้านคุณธรรมตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานกับการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประกอบไปด้วยคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

3.3.2 สร้างแบบสำรวจทัศนคติด้านคุณธรรม โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์ตัวอย่างที่กำหนดมาให้ 2) ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อคำถามที่กำหนดมาให้

3.3.3 นำแบบสำรวจทัศนคติด้านคุณธรรมที่ได้มาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. การนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปทดลองใช้

4.1 นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 18 คน โดยมีระยะเวลาทดลองทั้งหมด 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน

4.2 เก็บข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามทัศนคติทั้งก่อนเรียน และหลังเรียนจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ ร้อยละ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล สรุป อภิปรายผลและนำ

เสนอเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

สรุปและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเรื่องเด็กเลี้ยงแกะที่พัฒนาขึ้น

หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริม

คุณธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเรื่องเด็กเลี้ยงแกะที่พัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือเด็กจากหนังสือสำหรับเด็กที่ดี ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดทั้งหนังสือไทย และหนังสือต่างประเทศ ศึกษาหาความรู้จากตำรา เอกสารต่างๆ ผลงานวิจัย เข้าศึกษาอบรม สัมมนา ฟังการอภิปรายการทำหนังสือสำหรับเด็ก เพื่อดูแนวการจัดทำหนังสือแต่ละเล่ม ทั้งโครงเรื่อง แก่นของเรื่อง วิธีเขียน ภาษาที่ใช้ ลักษณะดีเด่น และจุดบกพร่องของแต่ละเล่ม

ตารางที่ 1 สรุปหลักเกณฑ์การคัดสรรหนังสือสำหรับเด็กวัย 7-9 ปี

หลักเกณฑ์	รายละเอียด
1. เนื้อหา	1.1 ส่งเสริมและสร้างจินตนาการ 1.2 ส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด เช่น ความคิดสร้างสรรค์, ความคิดวิเคราะห์ 1.3 สนุกสนานเพลิดเพลิน ชวนติดตาม 1.4 เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรมอันดีไม่เป็นเรื่องที่โหดร้ายรุนแรง ไม่สร้างค่านิยมในทางที่ผิด ไม่นำเสนอเนื้อหาในทางลบ 1.5 นำเสนอเนื้อหาได้ตามวัตถุประสงค์ สื่อความเข้าใจได้ตรงกัน
2. ภาษา	2.1 ราบรื่นสละสลวยเหมาะสมกับเนื้อหาและตัวละครนั้นๆเป็นภาษาที่เหมาะสมกับวัย และสื่อความหมายได้เข้าใจโดยทั่วกัน 2.2 ไม่มีถ้อยคำหยาบคาย ถ้าเป็นร้อยกรองและบทกวีต่างๆ มีการเลือกสรรภาษาได้อย่างงดงาม มีอรรถรสทางวรรณศิลป์ และให้ความสุนทรีย์ต่อผู้อ่าน 2.3 ใช้ประโยคที่ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย 2.4 ถูกต้องตามหลักภาษา
3. ภาพประกอบ	3.1 มีสีสันสดใส สวยงาม เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง 3.2 ภาพประกอบกับเนื้อหามีความสำคัญเท่าเทียมกัน 3.3 สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน 3.4 ตอบสนองความสนใจ 3.5 สีที่พิมพ์ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ใช้
4. องค์ประกอบอื่นๆ	4.1 เป็นหนังสือที่ครูเป็นผู้ใช้สอน หรือเด็กสามารถอ่านได้เอง 4.2 ขนาดและสีของตัวอักษรชัดเจน อ่านง่าย ถูกต้องตามรูปแบบพยางค์ไทย 4.3 สีของกระดาษพื้นและสีของตัวอักษรไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตาของผู้อ่าน 4.4 ตัวละครอาจเกิดจากจินตนาการมีพฤติกรรมที่เหนือจริงได้ เช่น สัตว์พูดได้ ต้นไม้พูดได้ ถ้าเป็นข้อมูลทางด้านวิชาการต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องถ้าตัวละครเป็นคน ควรอยู่ในวัยเดียวกับผู้อ่าน 4.5 การจบของเรื่องต้องจบด้วยความสุขในการวิจัยครั้งนี้ มีการใช้สีและตัวอักษรชัดเจน มีขนาดใหญ่ กระดาษที่ใช้มีความหนาและไม่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้

2. ขั้นตอนเขียนโครงเรื่องหรือเนื้อเรื่องย่อ (Plot) เนื่องจากหนังสือเพิ่มเติมที่จัดทำ เป็นหนังสือประเภทนิทานอีสป ที่มีเค้าโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และชื่อเรื่องอยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมการจัดทำในส่วนของการเขียนบทสคริปต์ (Script) ซึ่งเป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากเค้าโครงเรื่องหรือเนื้อเรื่องมาเขียนบอกขั้นตอนของเนื้อเรื่องและภาพประกอบ โดยผู้วิจัยได้นำเนื้อเรื่องราวของนิทานมาแต่งเป็นเพลงประกอบเรื่องราว ทำการวาดภาพประกอบให้สอดคล้องกับเพลงประกอบเนื้อเรื่อง และคิดประยุกต์เนื้อหาสาระดนตรี และข้อคิดคุณธรรมในหนังสือนิทาน

3. ขั้นตอนการทำรูปเล่มจำลอง(Dummy) เป็นขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมในรูปเล่มจำลองให้มีความใกล้เคียง

7. เนื้อเรื่องนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะหน้าที 4

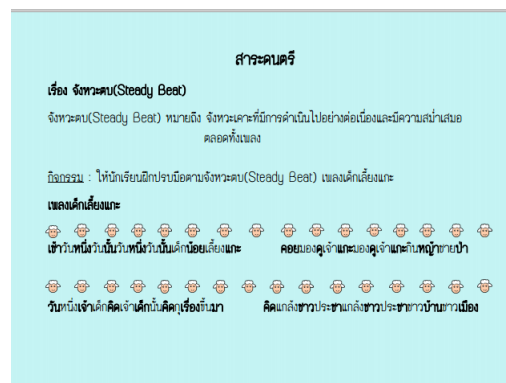
11. ข้อคิดสอนใจ

8. เนื้อเรื่องนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะหน้าที 5

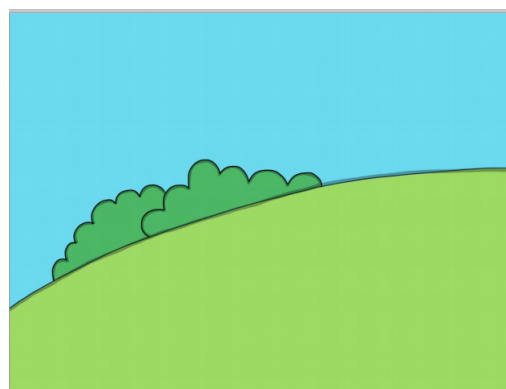
12. สารสนเทศ

9. เนื้อเรื่องนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะหน้าที 6

13. ปกหลัง

10. เนื้อเรื่องนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะหน้าที 7

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเด็กเลี้ยงแกะมีทั้งสิ้น 13
หน้าประกอบไปด้วย 1. ปกหน้าพร้อมชื่อเรื่อง 2. เนื้อเรื่องสั้น
และข้อคิดสอนใจ 3. ทำนองเพลง โน้ตเพลง และเนื้อเพลงเด็ก
เลี้ยงแกะ 4.-10. เนื้อเรื่องนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ 11. ข้อคิด
สอนใจ 12. สารบัญ 13. ปกหลัง

ตอนที่ 2 ผลจากการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้เพลงและนิทานในการบูรณาการมาตรฐานการเรียนรู้สาระดนตรีเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมมีพฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรี และทัศนคติด้านคุณธรรม

2.1 พฤติกรรมการเรียนรู้ดนตรีหลังจากการทดลอง

2.1.1 ความเข้าใจในสาระดนตรีที่กำหนดมาให้

หลังจากการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ นักเรียนสามารถตอบคำถามตามสาระดนตรีที่กำหนดได้ถูกต้องสูงกว่าร้อยละ 90 โดยนักเรียนสามารถบอกความหมายและลักษณะของจังหวะตบ นักเรียนสามารถอธิบายและยกตัวอย่างจังหวะตบในชีวิตประจำวันได้ทั้งจากเสียงธรรมชาติและเสียงที่มนุษย์สร้างขึ้น พร้อมทั้งสามารถทำจังหวะตบโดยการปรบมือได้

2.1.2 ความถูกต้องในการปฏิบัติตามสาระดนตรีที่กำหนดมาให้

หลังจากการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ นักเรียนสามารถปฏิบัติตามสาระดนตรีที่กำหนดมาให้ได้ถูกต้องสูงกว่าร้อยละ 90 โดยนักเรียนสามารถปรบมือตามจังหวะตบตามความเร็วที่ผู้วิจัยกำหนดได้ และสามารถปรบมือตามจังหวะตบพร้อมกับการร้องเพลงในหนังสือนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะที่ผู้วิจัยกำหนดได้ถูกต้อง รวมทั้งมีการคิดการทำจังหวะตบด้วยร่างกายในแบบต่างๆนอกจากการปรบมือ เช่น การปรบตัก การตีดนิ้ว เป็นต้น

2.2 ทักษะด้านคุณธรรมหลังจากการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ

2.2.1 ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อสถานการณ์ตัวอย่างที่กำหนดมาให้

หลังจากการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเด็กเลี้ยงแกะในการส่งเสริมคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ นักเรียนสามารถเลือกคำตอบที่กำหนดให้จากสถานการณ์ได้ถูกต้องทั้ง 3 สถานการณ์ และสามารถอธิบายเหตุผลและแสดงทัศนคติของตนในคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ได้ตามสถานการณ์ โดยมีกรกล่าวถึงคุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ในชีวิตประจำวันได้พบเจอ

2.2.2 ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อคำถามที่กำหนดมาให้

หลังจากการทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องเด็กเลี้ยงแกะ นักเรียนสามารถพูดแสดงความคิดเห็นตามทัศนคติของตนในเรื่องความซื่อสัตย์ทั้ง 3 ข้อได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถบอกถึงผลดีและผลเสียในการกระทำได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ที่จะนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมไปใช้ควรศึกษาทำความเข้าใจและฝึกใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมก่อนนำไปใช้ โดยศึกษาจากคู่มือท้ายเล่ม เพื่อที่จะได้จัดการเรียนการสอนได้อย่างครบถ้วน มีความราบรื่น และสามารถปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติมใช้สอนนักเรียนกลุ่มประมาณ 4-5 คน หากต้องการสอนนักเรียนจำนวนมาก ครูควรจัดทำเนื้อเพลงแยก โดยเขียนตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้น เพื่อสะดวกในการมองเห็นของนักเรียนจำนวนมาก หรือสามารถใช้โปรเจกเตอร์ในการเรียนการสอนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สามารถจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมประเภทอีสปหรือนิทานพื้นบ้าน เรื่องอื่นๆได้ โดยนำแนวทางการจัด

ทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมประเภทอีสปเรื่องเด็กเลี้ยงแกะไปใช้

2.2 สามารถทดลองใช้หนังสืออ่านกับนักเรียนประถมศึกษาชั้นอื่น และนำผลการทดลองมาเปรียบเทียบวิเคราะห์ได้

2.3 ควรมีการศึกษามาจากการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยให้นักเรียนเป็นผู้อ่านหนังสือ และทำความเข้าใจด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

จันทร์ ทอสมศร. (2541). **การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องประเพณีท้องถิ่นนครศรีธรรมราชสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จินตนา ไบกาซุย์. (2534). **การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: สุริยาสาน.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527). **การทำหนังสือสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: บุรพาสาน.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.

ไชยญาณ บุญยศ. (2552). [ออนไลน์]. (2552). แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/122931>.

ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2541). **จิตวิทยาการสอนดนตรี**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2544). **พฤติกรรมการสอนดนตรี**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถวัล มาศจรัส. (2538). **เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านละหนังสืออ่านเพิ่มเติม**. กรุงเทพมหานคร : L.T.PRESS.

นัทกาญจน์ อาจิมาจารย์. (2544). **การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องประเพณีท้องถิ่นระยอง สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอนสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปัทมา จงยิ่งศิริ. (14 เมษายน 2551). **นิทานดนตรี...คุณค่า x 2**. สืบค้นจาก <http://www.familyweekend.co.th/articles>.

ลักขณา รอดสน. (2540). **การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง เรือ-สายน้ำ-**

- และชีวิตชาวปทุมธานี ระดับมัธยมศึกษาตอน
ต้น จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์การ
สอน ปณิธิวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
วาโร เฟิงส์วส์ดี. (2544). การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย.
กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- อ่ำไพ สุจริตกุล. (2545). ประมวลบทความ ความรู้คู่
คุณธรรม. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์
บรรณกิจ 1991 จำกัด.
- Taubman, H. (1958). **How to bright up your child to
enjoy music.** New York: Printed in the United
States of 18America.
- Warner, B. (1991). **Orff-Schulwerk: Application for the
classroom.** United States of America: Prentice-
Hall, Inc.